Przestrzeganie zasad bioasekuracji w gospodarstwach, w których utrzymywane są świnie, podlegających wymaganiom zawartym w przepisach rozporządzenia MR i RW z dnia 9 lutego 2018r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

Pamiętajmy, że wirus ASF jest oporny na warunki środowiska i przeżywa:
- we krwi świń - 18 tygodni,
- w odchodach świń - 60-100 dni w temperaturze pokojowej,
- w surowym mięsie w temperaturze 4 st. C - 150 dni, a ok. 1000 dni w mięsie mrożonym,
- w szpiku kostnym - do 6 miesięcy, a w tkankach gnijących zwłok dzika lub świni przez 7-8 miesięcy.

1. **Karmienie świń paszą zabezpieczoną przed dostępem zwierząt wolno żyjących.**
   Absolutnie nie wolno karmić świń zlewkami kuchennymi, nawet jeśli pochodzą z własnego domu. Dotyczy to również obierek powstających podczas przygotowywania posiłków.
   Paszę powinniśmyprzetrzymywać w zamykanych pomieszczeniach, które są zabezpieczone przed dostępem nie tylko zwierząt dzikich, ale także domowych. Trzeba też okresowo sprawdzać „szczelność" pomieszczeń, w których przechowywana jest pasza, czy nie ma jakichkolwiek miejsc gdzie zwierzęta mogłyby mieć dostęp do paszy. Należy też zwracać uwagę przy zadawaniu paszy świniom czy nie ma w niej resztek kości lub innych tkanek zwierząt. Nie powinno się karmić świń zielonką zebraną prosto z łąk. Przykładowy rejestr przeglądów stanowi załącznik Nr. 1.

2. **Prowadzenie rejestru środków transportu do przewozu świń wjeżdżających na teren gospodarstwa oraz rejestru wejść osób do pomieszczeń, w których utrzymywane są świnie.**
   Środki transportu przywożące do gospodarstwa zwierzęta, pasze ale również np. materiały budowlane, drewno lub inny opał, maszyny rolnicze, atakże samochody z zakładów utylizacyjnych mogą być potencjalnie przyczyną zawleczenia wirusa ASF na teren gospodarstwa. Często zanim przyjadą do naszego gospodarstwa jeżdżą do innych gospodarstw lub są używane w lesie i na polach. Mogą także przenieść zakażenie do innych gospodarstw, jeśli w naszym gospodarstwie rozwija się choroba, a jeszcze nie zauważyliśmy jej objawów.
   Dlatego pomimo ograniczenia prowadzenia rejestru do samochodów transportujących świnie,powinniśmyprowadzić rejestr wszystkich pojazdów wjeżdżających na teren gospodarstwa z ewentualnym wyłączeniem samochodów osobowych gości. Najważniejsze jednak to samochody paszowe, odbierające padlinę, maszyny rolnicze (również własne pojazdy, które używane były do prac polowych lub w lesie), samochody przewożące zwierzęta, samochody osób dostarczających usługi

technicznew gospodarstwach. Przykładowy rejestr wjazdów środków transportu stanowi załącznik Nr. 2.

Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku osób wchodzących do pomieszczeń gdzie przebywają świnie. Musimy zatem dokładnie wiedzieć kto wchodzi do budynku, w którym utrzymywane są świnie. Nie dotyczy to oczywiście osób odwiedzających nas wyłącznie w domu. Rejestr osób wchodzących stanowi załącznik Nr. 3.

3. **Zabezpieczenie budynku, w którym są utrzymywane świnie, przed dostępem zwierząt wolno żyjących oraz domowych.**

   Stwierdzono, że dostęp zwierząt, swobodnie poruszających się po okolicy wokół gospodarstwa, do budynków gdzie trzymamy świnie, tak jak w przypadku ich dostępu do pomieszczeń na paszę, może być przyczyną wystąpienia ASF w stadzie świń.

   Dlatego trzeba zabezpieczyć okna siatkami, drzwi wejściowe powinny mieć mechanizmy samozamykające, a ściany i drzwi budynku nie powinny mieć szczelin, dziur i poważnych uszkodzeń prowadzących do powstawania w nich prześwitów.

   Aby upewnić się, że wymóg „szczelności budynku" jest zapewniony, powinniśmy dokonywać okresowej kontroli, czy budynek spełnia swoje zadanie odseparowania świń od zwierząt przebywających na zewnątrz. Przykładowy rejestr przeglądów stanowi załącznik 1.

4. **Utrzymywanie świń w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, w których są utrzymywane tylko świnie, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne.**

   W 2017r. podczas akcji zwalczania ognisk u świń stwierdzono w kilku przypadkach, że prawdopodobną przyczyną ognisk mogło być obsługiwanie bydła, koni i świń chowanych w tych samych pomieszczeniach. Zadawanie ściółki dla bydła skażonej wirusem ASF, zupełnie niegroźnej dla krów,mogło być przyczyną zakażenia świń. Podobnie sprawa dotyczyła karmienia innych zwierząt kopytnych skażonymi wirusem ASF świeżymi paszami zielonymi zebranymi z łąk,co mogło przy okazji spowodować zakażenie świń. Dlatego musimy utrzymywać zwierzęta, które nie chorują na ASF, całkowicie osobno od świń.

5. **Wykonywanie czynności związanych z obsługą świń wyłącznie przez osoby, które wykonują te czynności tylko w danym gospodarstwie.**

   Musimy przestrzegać zasady, że zarówno pracownicy stali, jak i sezonowi, nie mogą pracować w innych gospodarstwach gdzie obsługują świnie lub posiadać własnych świń. Istnieje duże zagrożenie, że w przypadku zakażenia świń w innym gospodarstwie, wirus ASF zostanie przez nich przypadkowo lub celowo przeniesiony do naszego gospodarstwa. Monitorowaniu tego zagrożenia służy również rejestr wejść osób do gospodarstwa, który pozwoli nam na kontrolowanie osób wchodzących do budynków, gdzie są utrzymywane nasze zwierzęta.

6. **Stosowanie przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń, przed rozpoczęciem tych czynności, środków higieny niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się afrykańskiego pomoru świń, w tym mycie i odkażanie rąk oraz oczyszczanie i odkażanie obuwia.**

Musimy pamiętać, że zarówno osoby obsługujące świnie, jak i osoby wchodzące do budynków, w których utrzymywane są świnie, muszą obowiązkowo przestrzegać minimalnych zasad higieny osobistej.

Należą do nich:

- przed wejściem do budynku - oczyszczenie i umycie obuwia,
- wejście poprzez matę dezynfekcyjną do budynku,
- po wejściu do budynku–przed wejściem do pomieszczenia inwentarskiego zmianę obuwia oraz zmianę ubrania roboczego (w wydzielonym do tego celu pomieszczeniu lub miejscu najlepiej innego koloru niż ubranie stosowane na zewnątrz) lub założenie jednorazowego kombinezonu ochronnego w tym nakrycia głowy zasłaniającego włosy,
- umycie rąk wodą z mydłem oraz spryskaniem lub zanurzeniem rąk w środku dezynfekcyjnym

Pomimo braku tego obowiązku w przepisie zaleca się aby te same zasady obowiązywały przy wejściu do budynków gdzie przechowuje się pasze i ściółkę.

7. **Bieżące oczyszczanie i odkażanie narzędzi oraz sprzętu wykorzystywanych do obsługi świń.**
   Narzędzia i sprzęt służący do obsługi świń stosujemy wyłącznie w swoim gospodarstwie, a najlepiej wyłącznie w budynku gdzie utrzymujemy świnie. Do obsługi pasz, zagospodarowania odchodów itd. powinniśmy mieć osobne narzędzia i sprzęt. Ponadto powinny być one na bieżąco oczyszczane i dezynfekowane. Nie oznacza to, że jeśli nie są wynoszone na zewnątrz budynków czynności te są konieczne po każdym użyciu, ale na pewno po ich wyraźnym zabrudzeniu, a także w przypadku wyniesienia ich poza budynek – przed ich kolejnym użyciem do obsługi świń .
   Musimy pamiętać, że oczyszczenie oznacza uzyskanie czystej powierzchni narzędzia lub sprzętu (tam gdzie możliwe umytej), a dopiero potem możemy zanurzyć lub dokładnie spryskać je środkiem dezynfekcyjnym.
   Natomiast środki transportu przewożące zwierzęta oraz maszyny rolnicze powinny być czyszczone i dezynfekowane po każdym ich użyciu, szczególnie gdy używane są poza gospodarstwem.
8. **Używanie przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego przeznaczonego wyłącznie do wykonywania tych czynności.**
   Opis konieczności dostosowania odzieży i obuwia do ich użycia podczas wykonywania czynności związanych z obsługą świń mamy opisany w pkt 6.
9. **Wyłożenie mat dezynfekcyjnych przed wejściami do pomieszczeń, w których są utrzymywane świnie, i wyjściami z tych pomieszczeń, przy czym szerokość wyłożonych mat powinna być nie mniejsza niż szerokość danego wejścia lub wyjścia, a długość – nie mniejsza niż 1 m, a także stałe utrzymywanie tych mat w stanie zapewniającym utrzymanie skuteczności działania środka dezynfekcyjnego.**
   Jednym z ważniejszych elementów zapobiegających wniesieniu wirusa do budynków i pomieszczeń gdzie przebywają świnie oraz przechowywana jest pasza lub ściółka jest wyłożenie odpowiednio skonstruowanych mat dezynfekcyjnycho stosownych rozmiarach zapobiegających „pominięciu" użycia maty podczas wchodzenia do budynków/pomieszczeń. Dla budynków lub pomieszczeń przeznaczonych do składowania paszy lub ściółki również zaleca się stosowanie mat, pomimo braku takiego wymogu prawnego.
   Nie możemy pozwolić, aby osoby wchodzące do budynków mogły uniknąć wejścia obiema nogami na matę. Musimy również sprawdzać kilka razy dziennie stan nasączenia mat płynem dezynfekcyjnym i na bieżąco go uzupełniać.
10. **Sporządzenie przez posiadaczy świń spisu posiadanych świń, z podziałem na prosięta, warchlaki, tuczniki, lochy, loszki, knury i knurki, oraz bieżące aktualizowanie tego spisu.**

Posiadanie na bieżąco prowadzonego spisu świń wg. kategorii produkcyjnych pozwala na stałe monitorowanie między innymi stanu zdrowia świń przez lekarzy weterynarii. Dzięki spisowi można łatwo przekazać organom nadzoru, w przypadku problemów zdrowotnych świń, jakiej kategorii zwierząt to dotyczy, które zwierzęta z jakiej kategorii mają objawy lub padły, co może pozwolić na wstępną ocenę sytuacji zdrowotnej w stadzie. Przyczyni się również do możliwości szybszego i lepszego przygotowania akcji zwalczania choroby, jeśli niestety do niej dojdzie, zarówno w gospodarstwie, jak i w jego sąsiedztwie. Wzór spisu zwierząt stanowi załącznik Nr. 4

11. **Zabezpieczenie wybiegu dla świń podwójnym ogrodzeniem o wysokości wynoszącej co najmniej 1,5 m, związanym na stałe z podłożem – w przypadku utrzymywania świń w gospodarstwie w systemie otwartym.**

    W przypadku utrzymywania stale lub czasowo świń na wybiegu, musimy pamiętać o konieczności ogrodzenia wybiegu podwójnym ogrodzeniem. Odległość pomiędzy ,ogrodzeniem zewnętrznym i wewnętrznym powinna uniemożliwiać bezpośredni kontakt pomiędzy świniami przebywającymi na wybiegu a zwierzętami, które mogą podchodzić do ogrodzenia z zewnątrz, a także być wystarczająca do przejścia między nimi człowieka, który np. będzie musiał dokonać co pewien czas przeglądu ogrodzenia i ewentualnie jego niezbędnych napraw.

    Ponadto, określenie „na stałe związane z podłożem" oznacza tylko tyle, że ogrodzenie musi być na stałe umieszczone w podłożu np. poprzez słupki, filary. Siatka powinna być wkopana w ziemię lub możemy zastosować podmurówkę, krawężnik pomiędzy ogrodzeniem a podłożemw celu zabezpieczenia przed przedostawaniem się dzików lub np. psówpodogrodzeniem.

12. **Zakaz wnoszenia i wwożenia na teren gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnie, zwłok dzików, tusz dzików, części tusz dzików i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcegopochodzących z dzików oraz materiałów i przedmiotów, które mogły zostać skażone wirusem ASF.**

    Udowodniono, że przywożenie tusz dzików, trofeów, fragmentów (nawet kości) zwłok dzików lub sprzętu używanego w lesie, szczególnie podczas polowań lub prac leśnych,może być przyczyną przeniesienia wirusa ASF do gospodarstwa i zanieczyszczenia jego terenu wirusem. Dlatego unikamy przynoszenia do gospodarstwa, w którym utrzymujemy świnie tych rzeczy, a jeśli chodzi o sprzęt, przedmioty i urządzenia, to dopiero po oczyszczeniu i dezynfekcji.

13. **Zakaz wykonywania czynności związanych z obsługą świń przez osoby, które w ciągu ostatnich 72 godzin uczestniczyły w polowaniu na zwierzęta łowne lub odłowie takich zwierząt.**

    Zastosowanie tej profilaktyki powinno być odnotowane w rejestrze wejść osób do gospodarstwa.

14. **Zakaz wykorzystywania w pomieszczeniach, w których są utrzymywane świnie słomy na ściółkę dla zwierząt, pochodzącej z obszaru objętego ograniczeniami lub obszaru zagrożenia, chyba że tę słomę poddano obróbce w celu unieszkodliwienia wirusa ASF lub składowano w miejscu niedostępnym dla dzików co najmniej przez 90 dni przed jej wykorzystaniem.**

    Słoma na ściółkę zebrana w obszarachgdzie występuje ASF (obszar objęty ograniczeniami - strefa czerwona i obszar zagrożenia - strefa niebieska) stanowić może źródło zakażenia świń wirusem ASF. Dlatego unikamy stosowania słomy z tych terenów jako ściółki dla świń. Może być stosowana dla innych zwierząt niż świnie lub po odpowiedniej obróbce i zabezpieczonym przechowaniu na terenach gdzie ją zebrano.

15. **Zakaz karmienia świń zielonką lub ziarnem pochodzących z obszaru objętego ograniczeniami lub obszaru zagrożenia, chyba że tę zielonkę lub to ziarno poddano obróbce w celu unieszkodliwienia wirusa ASF lub składowano w miejscu niedostępnym dla dzików co najmniej przez 30 dni przed ich podaniem świniom.**

Nie wolno nam podawać świniomświeżej paszy (zielonej) zebranej w strefach gdzie występuje ASF (obszar objęty ograniczeniami - strefa czerwona i obszar zagrożenia – strefa niebieska). Najlepiej w ogóle zrezygnować z karmienia świń zielonką. Natomiast zboże zebrane w jakimkolwiek miejscuw Polsce i po odpowiednim wysuszeniu i przechowaniu uznaje się za całkowicie bezpieczne przy karmieniu świń.